

foto Edwin Raap

Egelbruggetjes

Op de grens van boer en bos kan u vaak heerlijk wandelen, mijmerend over wat zoal beheeraandacht vraagt. Hier gaat het om grazige stukken en zomen onder populieren overgaand in winterse resten van braam, brandnetelruigte en andere afgestorven bleswerkcomplicerende ondergroei. We zijn onmiskenbaar in een vochtige omgeving, waar ooit greppels gegraven zijn om nog iets nuttigs te kunnen verbouwen. En brede greppels vormen in natte periodes barrières voor vanaf 1917 wettelijk beschermde kleine, maar “nuttige dieren”: egels en mollen (Mollen, egels en kikvorsenwet, 1917!). Dus logisch dat de grondgebruikers van toen bruggetjes over de greppels legden, opdat deze insectenlarveneters hun nuttige werk aan weerszijden konden blijven uitoefenen. Vanaf 1963 veranderde dit inzicht en werd de wet ingetrokken, einde bescherming en dus zijn sindsdien deze mitigerende maatregelen niet meer onderhouden. Of zit het toch anders...? Aan u het antwoord:

a. Dit zijn restanten van een kunstmatig opgevoerde beekloop naar een voormalige, helaas inmiddels afgebroken, watermolen.

- b. De boogjes zijn bedoeld om stuwschotten tegen te plaatsen teneinde waterinvoer te reguleren en periodiek het hele terrein onder water te kunnen zetten.
- c. Het betreft hier een soort reconstructie, een beeld, van Romeinse rioleringen van een voormalig castellum langs de Betuwse Limes, waarvan recent de complete voetafdruk is hersteld.
- d. Dit zijn follies van een landgoed uit de renaissance, waar een kanalenstelsel omheen was geconstrueerd, waarmee de dames en heren “zig conde pleysieren”. Nu in beeld om vrijwilligers te werven voor het achterstallige onderhoud.
- e. Dit is gewoon een waterafvoer om de percelen droog te kunnen houden vanwege het vroegere hoge grondwater. De boogjes waren bedoeld als afwerking voor de duikers onder damverbindingen tussen de percelen.

Praktij kraadsel door Erwin Al en Ido Borkent met dank aan Edwin Raap van Rijksdienst Cultureel Erfgoed (RCE) voor het idee en de oplossing van dit praktij kraadsel.

Antwoord:
 Het zal niemand verwonderen dat het antwoord betrekking moet hebben op iets met water voor deze percelen. Het sleutelwoord dat de praktij kraadselredactie zo meezam heeft vermeden in de antwoorden zal uw ogen in één keer openen: vloeiweiden, waarmee antwoord b het juiste antwoord is. Als dat effect echter uitblijft volgt hier de toelichting: vloeiweiden werden in het verleden aangelegd om hooilanden te verbeteren, hooilanden die rijk waren aan vochtminnende grassen en kruiden, zoals herfstijloos en brede orchis. 's Winters vloeiweiden worden rijk water vanaf de gestuwde slootjes over het land en verbeterde zo de vruchtbaarheid en verlengde door de hogere temperatuur van het aangevoerde water het groeiseizoen. 's Zomers bleef het water in de bedding van de waterloop. Het systeem bestond al voor het begin van onze jaartelling, in de negentiende eeuw was sprake van een revolvant van deze methode. Rond 1900 maakte de beschikbaarheid van kunstmatig eender een eind aan de meeste vloeiweiden. Het gebied De Pelterheggen nabij Bergeijk is het mooiste voorbeeld van een negentiende-eeuwse vloeiweidencomplex in Nederland. Het bestaat uit een complex van smalle hooilanden gescheiden door bevoeiingsloten. Deze sloten staan via een tussen kaden gelegen Afwateringskanaal in verbinding met het Belgische Kanaal van Bocholt-Herentals, waarmee kalkrijk Maaswater wordt aangevoerd. Op niet meer gehooide percelen zijn destijds populieren voor de luciferindustrie aangeplant. In 1983 is een deel van de vloeiweiden weer in gebruik genomen.